

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 27 d'octubre del 1933

SUMARI

A dos quarts de sis i set minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

El senyor Valls i Taberner ajorna un prec que tenia anunciat al senyor Conseller de Cultura.

Precs dels senyor Comorera al senyor Conseller de Justícia i Dret sobre l'actuació judicial en un accident motorístic i sobre la data d'una interpellació.

El senyor Vallès i Pujals ajorna un prec al senyor Conseller de Governació.

Prec del senyor Tallada al senyor Conseller de Finances sobre la publicitat de la liquidació dels presupostos.

Resposta del senyor Conseller de Finances.

Pregunta del senyor Vidal i Guardiola al senyor Conseller de Finances interessant-se per la vinguda d'unes dades.

Resposta del senyor Conseller de Finances.

Interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.

El senyor Lluhi explica l'interpellació.

Resposta del senyor Conseller Primer i rectificació del senyor Lluhi.

Se suspèn el debat.

Designació dels senyors Rouret, Andreu, Fontbernat, Comorera i Comes per a assistir en representació del Parlament de Catalunya als actes que tindran lloc a València amb motiu del trasllat de les despulles de Blasco Ibàñez.

Ordre del dia per a la sessió de dimarts.

S'aixeca la sessió a tres quarts de vuit de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de sis i set minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els honorables senyor Conseller Primer i senyor Conseller de Justícia i Dret.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Un prec al senyor Conseller de Cultura, ajornat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Valls i Taberner.

El Sr. VALLS I TABERNER: Jo desitjo fer un prec al senyor Conseller de Cultura respecte a l'Escola d'Infermeres. De totes maneres, com que jo preferiria explicar-lo en el moment que el senyor Conseller de Cultura es trobés a la Cambra, prego a la Presidència que si avui dintre del període de precs i preguntes arribés el senyor Conseller o bé per la setmana vinent, tingués a bé reservar-me la paraula perquè pugui fer-li aquest prec respecte a l'Escola d'Infermeres.

L'actuació judicial en un accident motorístic. La data d'una interpellació

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Fa dos dies, varen morir d'accident Casanelles i del Bàrrio, dos coneguts comunistes. Ran de l'accident, va iniciar-se el sumari que és de llei, però sembla que en la forma amb què s'han iniciat aquests treballs no hi ha la suficient correcció, perquè hom tingui la seguretat de què en aquest afer es farà estricta justícia.

Per les informacions que hem anat adquirint es pot deduir que per part de les autoritats del Bruc, especialment per part del Secretari o del que ha fet de Secretari del jutge municipal, per complir estrictament el que disposa la Llei en casos semblants, i es podria també deduir que en aquest cas com en tantíssims altres quan es tracta d'accidents de carretera o de ciutat, més aviat es faran totes les coses per a amagar la veritat, no revelar-la i, molt menys, fer estricta justícia.

Agrairia jo al senyor Conseller de Justícia i Dret que si fos possible vegés la manera de vetllar aquest petit afer, que és petit per la cosa que podria succeir, però que és gran en quan afecta a la Justícia, que ha d'ésser aplicada al peu de la lletra siguin les coses que siguin, i sobretot en aquest cas més que en altres, ja que no es tracta d'un accident vulgar, sinó que hi ha de per mig consideracions d'altre ordre que podrien fer suposar que pel caràcter ideològic de les víctimes la justícia prengui partit a favor d'aquelles coaccions, i deixi a dos ciutadans una mica fora de la Llei, com tots sabem, segons el concepte burgès de la Llei avui vigent a Catalunya i de fora de Catalunya.

Agrairia al senyor Conseller que tingués en compte aquest prec i vetllés aquest afer.

Aprofito també el tenir l'ús de la paraula per a demanar-li al senyor Coromines, quan podria jo desenvolupar la interpellació sobre l'administració de justícia que ja fa uns vint dies tinc presentada a la Mesa. M'atreveixo a fer aquest prec al senyor Coromines, perquè segons el Reglament d'aquesta Cambra, als vuit dies de presentada una interpellació el Conseller ha de fixar la data. Aquest temps ha passat sobradament i agrairé moltíssim que es digni fixar el dia perquè jo el pugui interpellar sobre aquesta qüestió tan important. I res més.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: En quant a l'accident que ha ocasionat la mort al senyor Casanelles, jo veuré de cridar l'atenció del jutjat municipal respecte de les observacions que ha fet el senyor Comorera. Però no podré fer més, no perquè no hagin traspassat encara materialment els serveis de justícia, que ja per Decret estan conferits a la Generalitat, sinó perquè fins quan tinguem aquests serveis, tractant-se de casos criminals, nosaltres no hi tenim jurisdicció. No obstant, com que el Govern de la Generalitat intervé en l'administració de justícia, en quant per aquest camí de l'organització pugui intervenir, em complaurà molt atendre el prec que acaba de fer el senyor Comorera.

Pel que toca a la interpellació, crec que podríem assenyalar pel dijous de la setmana que ve, si li està bé aquesta data al senyor Comorera. Dic el dijous de la setmana que ve perquè el dimecres s'ha de fer el traspàs de serveis de Justícia, i tal vegada en aquell moment li podré contestar amb una autoritat que en aquest moment no tindria. Si el senyor Comorera no hi té inconvenient i la Presidència ho troba bé, aquest assenyalament de dia, podríem deixar per al dijous de la setmana que ve el desenvolupar aquesta interpellació.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència pren bona nota d'aquestes indicacions.

El Sr. COMORERA: Agraeixo les manifestacions del senyor Coromines i no cal dir que accepto la data del dijous o del dia que li vingui bé.

Un prec al senyor Conseller de Governació, ajornat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: No estant present el senyor Conseller de Governació, a qui havia de dirigir el meu prec, prego a la Presidència que em reservi la paraula per a una altra ocasió en què sigui present.

La publicitat de la liquidació dels Pressupostos

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: Senyors Diputats: Havia ja comunicat per escrit al senyor Conseller

Primer i Conseller de Finances el meu desig de dirigir-li un prec, quan vaig llegir en el DIARI DE SESSIONS que el meu company senyor Vidal i Guardiola havia fet algunes manifestacions bastant semblants a les que jo havia de fer en aquesta Cambra. Així i tot, i adherint-me a les peticions que va formular el senyor Vidal i Guardiola, limitaré el meu prec a un aspecte de caràcter més general que les peticions que va fer ell. Tots els règims de democràcia, són règims d'una gran publicitat i aquesta publicitat si en alguna cosa té una importància extraordinària, és en tot allò que fa referència a l'administració dels cabals que els ciutadans posen a la disposició del Govern per al compliment dels fins de l'Estat. I així veiem que tots els Estats, fins àdhuc aquells que estan bastant allunyats de les normes de democràcia, publiquen periòdicament uns estats on demostren la situació del pressupost en quant als ingressos i en quant a les despeses. Aquestes liquidacions que periòdicament, mensualment, publiquen quasi tots els Estats, l'Estat espanyol un d'ells, no tenen res a veure amb les liquidacions del pressupost que tenen en compte les despeses que encara s'han de satisfer o les Resultes d'exercicis anteriors, sinó que són senzillament per capítols: els onze capítols del nostre pressupost de despeses, serien en el cas nostre, i els nous capítols del pressupost d'ingressos, dirien al final de cada mes quin és l'estat de cobraments i pagaments d'aquest pressupost; aquestes publicacions d'aquestes dades que es fan d'una manera molt senzilla, només publicant dades de caràcter general, global, per articles, que com és natural s'han de publicar amb cert retard — l'Estat espanyol ho fa amb un mes i mig o dos mesos després de finit cada període mensual — jo crec que, donada la major senzillesa dels serveis de la Generalitat, amb un mes n'hi hauria prou perquè es poguessin tenir recollides totes les dades.

Prego al senyor Conseller de Finances, vegi si és possible publicar d'ara endavant aquestes dades de liquidació del Pressupost amb la qual cosa contribuirà als estudis que es facin sobre les finances de Catalunya i al mateix temps facilitarà la discussió dels Pressupostos de l'any que vé.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Ja sap el senyor Tallada que aquesta costum no té una tradició a casa nostra, no obstant jo la considero absolutament justificada. Certament que el que és costum, com a dit molt bé, a l'Estat espanyol, de publicar mensualment un resum de l'estat de despeses i d'ingressos, tal vegada en raó del volum del Pressupost de la Generalitat de Catalunya no sigui necessari fixar en aquest límit la publicació periòdica d'aquests estats de comptes. Però així i tot jo dec dir-li que aquest afany de publicació, de dir a tothora al poble de Catalunya i per tal de facilitar les dades que interessin a tots els representants a fi i efecte de poder actuar com els correspon i és el deure de la seva representació, jo he de demanar que es reunixin totes les dades precisament per a posar-les a la consideració de

la Cambra o al menys a la consideració del Govern, la manera de donar periòdicament però en els terminis que semblin convenients, necessaris en raó del volum del nostre Pressupost, aquests estats de comptes que desitja el senyor Tallada i desitja també el Govern de Catalunya per a creure-ho convenient en un règim democràtic. Per consegüent, pot tenir la seguretat que el Govern i especialment aquest Conseller, estudiaran la manera no solament de recollir aquestes dades, que això ho recullo des d'ara, sinó de donar forma a aquest projecte que afecta d'una manera directa al Departament de Finances de la Generalitat de Catalunya.

El Sr. TALLADA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: Dues paraules només, per a agrair la bona acollida que el senyor Conseller de Finances ha prestat al meu prec i per fer-li una petita observació que sens dubte deu tenir en compte i és que sigui qualsevol el període que s'adopti per a publicar aquestes dades, com que aquestes dades tenen un valor principalment de comparació, en l'any actual no tenen cap valor, però en l'any que ve que ja podrem fer comparacions amb les d'enguany, cal que els períodes que s'adoptin siguin els mateixos cada any.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Completament d'acord.

Interessant-se per la vinguda d'ures dades

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Per a fer, aprofitant la presència del senyor Conseller Primer, un complement a la pregunta que vaig fer l'altre dia per a demanar unes dades sobre la situació financera de Catalunya. És senzillament, ja que la vaig fer en absència del senyor Conseller Primer, per a demanar-li si vol tenir l'amabilitat de dir a la Cambra quan creu que aquestes dades podran estar a la nostra disposició a l'objecte que més o menys poguem adreçar-nos a la Presidència perquè assenyali dia. Tinc certa pressa — i crec que la deu compartir la Cambra i el Govern i la Presidència i tot — perquè estem a 27 d'octubre, s'ha d'acostar el dia en què vingui el Govern amb el Pressupost i haurem d'estar, abans que vingui aquest Pressupost en disposició de preparar-nos per a l'estudi i anàlisi del mateix.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: El senyor Vidal i Guardiola, tècnic en aquestes qüestions de finances, coneix sobrerament la complexitat del problema de finances. Vaig sentir moltíssim no estar present a la Cambra el dia que tingué la V. S. l'amabilitat d'adreçar-me el prec a què fa referència avui, perquè jo hauria desitjat, naturalment, contestar-li immediatament; vistes les seves manifestacions en el DIARI DE SESSIONS, jo he donat ordres ja perquè pugui ésser complagut el senyor Vidal i Guardiola en el termini més breu possible. Però en raó de la mateixa complexitat del problema, dir-li d'una manera

exacta quin dia estaran reunides aquestes dades per a posar-les a disposició del senyor Vidal i Guardiola i de tots els representants al Parlament de Catalunya, és quelcom impossible; ho sap ell perfectament. El que puc dir al senyor Vidal i Guardiola, és que recullo la reiteració del seu prec per a fer que s'acceleri el treball de preparació i ordenació d'aquestes dades perquè, quan més aviat millor, puguin estar a disposició dels representants de la Cambra.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: ¿I el Pressupost?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo diré uns mots sobre el Pressupost. Sap igualment el senyor Vidal i Guardiola que les finances de Catalunya estan en part mediatitzades per quelcom que no té dissortadament encara una solució definitiva, i que el coneixement que tenen tots els parlamentaris de Catalunya va fer que ho consideressin així fa molt temps, quan per unanimitat es va votar un article transitori autoritzant el Govern de Catalunya perquè, si ho creia convenient, retardés per un mes la presentació d'aquest Pressupost, a fi i efecte de poder tenir en compte tot allò que pot modificar d'una manera substancial el Pressupost actual, i tenint en compte el que fa falta per al desenrotllament, no solament de les institucions que s'han de crear en virtut del règim autònic, sinó d'aquelles ja iniciades aquí, per tal que tinguin el desenvolupament necessari i que reclama l'interès general de Catalunya. És tot quant he de dir en relació amb el Pressupost, donant paraula, naturalment que és precisa, al senyor Vidal i Guardiola que dintre del temps legal estaran els Pressupostos a la Cambra amb totes les dades que aquest Conseller o un altre que el succeeixi pugui facilitar perquè els senyors Diputats puguin concretar el seu pensament i discutir amb tota riquesa d'elements el que afecta al Pressupost de la Generalitat.

Interpel·lació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lluhi.

El Sr. LLUHÍ: Senyors Diputats: Inici aquesta interpellació, que faig en nom de la Minoria Nacionalista Republicana d'Esquerra, convençut de la seva necessitat. En mig de les tasques legislatives d'aquest Parlament, bo serà intercalar-hi l'acció fiscalitzadora que els Diputats també hem de complir respecte als actes de Govern. I, indubtablement, cap actuació de l'actual Govern, com de l'anterior, té més importància que la que fa referència al traspàs de serveis que amb el seu sol enunciat ja vol dir la substància mateixa de l'autonomia. És més, com que la importància del problema del traspàs de serveis és, a judici meu, la més gran de les que poden referir-se a l'actuació del Govern, és aquesta també la pedra de toc per a poder jutjar a través de la seva obra respecte d'aquest particular, la seva vàlua, la seva energia, la fidelitat amb que manté els principis ideològics que sustenta, podent-se qualificar de dèbil o d'acusada la utilitat que la seva gestió hagi reportat a Catalunya.

Es natural, doncs, que el Parlament s'ocupi d'aquesta qüestió. És necessari, a judici meu, per dues raons: Una que actualment ja tenim prou dades per a poder jutjar l'obra de Govern en tota aquesta

qüestió; la segona, que aquesta interpellació pot tenir una finalitat útil, finalitat que sigui la de què el Govern, davant dels blasmes que la seva actuació en aquest particular mereixi, rectifiqui en la seva conducta i trobi les fonts d'energia suficient perquè els traspassos que encara falten no adoleixin de la debilitat dels traspassos anteriors.

Justificaré també el fet de què la interpellació, a judici meu, s'ha de dirigir al primer Conseller, perquè va dirigida al Govern i és ell el responsable d'aquest Govern. Ara bé, no puc negar tampoc que, de fet, la interpellació, dirigida a l'actual Conseller Primer, per una necessitat, pròpiament es refereix en la seva principal part a la gestió del Govern anterior, i jo lamento que variacions de política, a judici meu poc justificades, m'obliguin avui a no poder-me dirigir al que jo considero principal responsable de la gestió del Govern en aquesta qüestió, a l'anterior Conseller Primer, senyor Pi i Sunyer.

En una interpellació d'aquesta naturalesa, crec que serà útil a tots que recordem els antecedents, i el primer d'aquests antecedents, el més fonamental, és el Decret del Govern de la República, creant la Comissió mixta per al traspàs de serveis. En aquest Decret del Govern de la República, tots recordareu que les seves disposicions inclouen dos aspectes fonamentals: un, el que la Comissió té facultats executives, ja que diu un dels seus articles, el 25, que tots els acords que adopti aquesta Comissió mixta seran comunicats al Govern de la República i al Govern de la Generalitat per a la seva implantació. L'altre aspecte és que de varies de les seves disposicions fonamentals se'n dedueix la responsabilitat del Govern per la gestió d'aquesta Comissió. El Govern de la Generalitat, com el Govern de la República, nomena i separa lliurement els seus representants dintre de la Comissió; d'aquí se'n deriva una responsabilitat del Govern. El Govern de la Generalitat té en les seves mans l'ús de l'arbitratge, perquè en la forma en què s'ha redactat l'article del Decret creant la Comissió mixta, que fa referència al quòrum necessari perquè els acords d'aquesta Comissió siguin executius, es parla de què si en les votacions definitives no hi ha acord, s'hauran de reproduir, perquè, en veure en la seva reproducció que l'acord no existeix, pugui exercitar-se el dret d'arbitratge establert en l'article final de l'Estatut aprovat per les Corts Constituents. I és evident que aquest espai fixat entre una primera votació en què no hi hagués acord i una votació definitiva per a trobar aquest acord, hi havia un marge deixat per a una intervenció possible de Govern, tant directa de Govern a Govern, com a través d'un canvi de les persones que componen aquesta Comissió mixta. També, per tant, aquí hi ha una responsabilitat de Govern.

A més, per raó mateixa de l'article últim de l'Estatut, article únic de les disposicions transitòries de l'Estatut aprovat per les Corts Constituents, que reproduïx el Decret creant aquesta Comissió mixta, ens trobem que aquesta Comissió té la facultat d'elevat al Govern, propostes de normes per a salvar els obstacles que trobi en la seva tasca, que és d'adaptació de serveis, i de valoració i inventari dels béns que s'han de traspasar. Per tant, la Comissió, movent-se dintre d'aquesta limitació, constantment podia enviar normes, propostes al Govern, amb la

qual cosa també aquest tenia responsabilitat, per tant, de la gestió de la Comissió.

A més, finalment, diu l'art. 9.º, creant la Comissió mixta del traspàs de serveis, que aquest s'ha de fer en forma progressiva, i diu que per a fer un traspàs definitiu serà necessari que per part de la Generalitat s'hagin creat ja els organismes de substitució, i això donava i dona una responsabilitat també al Govern, perquè aquest traspàs definitiu es podrà o no fer segons estiguin o no creats aquests organismes de substitució.

Com veuen els senyors Diputats, la responsabilitat del Govern, que neix de les disposicions del Decret creant la Comissió mixta, obligava al Govern de la Generalitat a tenir una política, a tenir un pensament i una orientació clars respecte a la seva actuació en tot aquest problema.

Un altre antecedent que jo desitjo recordar a la Cambra és el que fa referència a què quan jo vaig tenir l'honor de fer davant vostre la declaració governamental del Consell que vaig tenir l'honor, també, de presidir, es va desflorar aquest tema amb una intervenció del senyor Ventosa i Calvell en nom de la Minoria de Lliga Catalana. El Govern que jo presidia tenia un pensament polític i àdhuc el desenrotllà en part respecte a aquesta qüestió, i per això recordo aquest antecedent perquè serà possible contrastar allò que era un pensament polític del Govern de la Generalitat que vaig tenir l'honor de presidir, i allò que ha estat l'obra realitzada pels Governos que m'han succeït. Deia el senyor Ventosa i Calvell dues coses fonamentals. Una, deia que com la Comissió mixta tenia el marge d'interpretació que tenen les Lleis en el moment d'ésser executades, a judici d'ell tenia potser més importància que la mateixa discussió i votació de l'Estatut, i per altra part buscava una manera de què intervingués el Parlament de Catalunya en tota l'actuació, com en la fiscalització, de la Comissió mixta del traspàs de serveis. Jo recordo que li vaig contestar amb paraules de molta confiança i fermesa respecte d'aquest segon particular, respecte a la intervenció del Parlament, fent-li notar que si bé per part del Govern hi havia evidentment una major responsabilitat recabant íntegrament la responsabilitat de l'obra, fent això s'evitava que donant intervenció—encara que fos d'una manera molt dissimulada, com el senyor Ventosa proposava—al Parlament de Catalunya en la Comissió del traspàs de serveis, en la fiscalització de la seva obra mentre es realitzava, era possible produir un contra-cop al Parlament de la República, que per part d'aquest Parlament també es fiscalitzés la gestió d'aquesta Comissió, mentre la realitzava. Jo, comprenent que l'actitud que prenia parlant en nom d'aquell Consell, tenia una major responsabilitat, creia que la devia afrontar davant del fet que d'aquesta manera era possible evitar la intervenció del Parlament de la República en tota aquesta gestió.

I respecte a l'altre punt plantejat pel senyor Ventosa i Calvell, el que fa referència a si la Comissió mixta, pel marge d'interpretació que té tota Llei, podia tenir major importància que el fet de la discussió i votació de l'Estatut, vaig a rellegir les paraules de resposta que li vaig donar, que consten al DIARI DE SESSIONS. Jo deia: «Una cosa molt important, de la màxima importància, ha estat tracta-

da pel senyor Ventosa, i és la que fa referència a la Comissió de traspàs de serveis. Relacionant amb aquesta Comissió ha fet una afirmació que considero molt exagerada; ha dit que aquesta Comissió realitza un treball d'una importància superior a la que va tenir la mateixa discussió de l'Estatut. No, senyor Ventosa, no; la discussió de l'Estatut tenia una importància molt superior a la missió d'aquesta Comissió d'adaptació de serveis, perquè havia de fer el text legal que ha de servir en els treballs que realitza aquesta Comissió, i això és molt més important que la interpretació que després se li hagi de donar.

Ara tenim un text legal, i com a tot text legal, està subjecte a moltes interpretacions, però és sempre un text que constitueix una garantia dels nostres drets».

Com veieu, doncs, hi havia en les meves paraules aquell dia un esperit de confiança, una sensació de fermesa. En què recolzava jo aquesta actitud d'aquell Consell? Ah! Jo en aquell moment veia dues preuades realitats. Una, que com a home d'aquell Consell, jo podia substraure a la pressió política contrària als interessos de Catalunya, la interpretació de l'Estatut. Per què? En quant a la intervenció del Parlament, perquè fou un triomf de la Minoria catalana que el Parlament no hi pogués intervenir, i en quant a la intervenció del Govern, perquè, decidit com estava aquell Consell a portar tots els problemes importants a l'arbitratge, i coneixent com coneixia, la persona àrbitre, que era el President de les Corts Constituents, senyor Besteiro que — ja ho podem dir ara que aquelles Corts estan dissoltes — era home favcrabilíssim a les aspiracions de Catalunya, jo veia davant meu la preuada realitat de què es substreia a la pressió política d'aquell Govern tots els problemes que es podien plantejar sobre interpretacions.

I és natural que parlés amb aquest to de confiança; però és que, a més, com home de Partit veia una altra realitat, i és que l'Esquerra Republicana de Catalunya tenia una Minoria al Parlament de la República, definitiva, important i decisiva, perquè en tots els moments transcendents, en tots els problemes greus pogués fer la pressió política favorable a les aspiracions de Catalunya, i, per tant, evitant la pressió política contrària i podent exercir-ne una de favorable, jo parlava amb aquell to de confiança i fermesa, perquè estava davant d'una realitat esplèndida.

Com veuen, doncs, els senyors Diputats, el Consell de la Generalitat que vaig tenir l'honor de presidir, tenia una política pensada respecte d'aquest problema, i en part la desenrotllà. Com? En primer terme, com deia abans, recabant la plena responsabilitat del Consell, substraent a la intervenció del Parlament tota la gestió, afrontant-la directament el Consell. Amb plena responsabilitat també del Consell per una altra raó importantíssima, i és que les directrius que aquell Consell assenyala als representants catalans en la Comissió mixta, són les següents: que no estaven autoritzats ni a transigir un mil·límetre sense la conformitat del Consell, perquè aquest recabava per a si la plena responsabilitat de tota transacció, per petita que fos. A més a més, aquell Consell tingué sempre una noció clara de què el factor

temps el tenia en contra i, per tant, buscava la major rapidesa en l'actuació de la Comissió mixta de Traspàs de Serveis. Prova d'això és que un dels motius de la crisi, fou el voler aprofitar una bona avinentesa per a accelerar el traspàs de serveis d'ordre públic. I prova d'això és també que a primers de gener d'aquest any, en venir a mi el senyor Turell, representant català a la Comissió mixta, a exposar-me la seva sorpresa davant de la interpretació que la representació de l'Estat donava a l'art. 16 de l'Estatut i la repercussió que això podia tenir en el que feia referència a la valoració de serveis, li vaig dir jo, ja en moments molt propers a la crisi, però li vaig dir que no es fes cap traspàs de serveis nou que no estigués ja resolt aquest problema fonamental que fa referència a la valorització.

A més, aquell Govern va tenir el criteri de què tots els representants catalans en la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis havien de tenir un peu d'igualtat per a poder, d'aquesta manera, fer efectiva la plena responsabilitat que volíem respecte a la actuació de cadaun d'ells.

A més, en el discurs que en nom del Consell jo vaig fer exposant quin era el programa legislatiu del Govern, ja anunciava que immediatament després de l'Estatut de Catalunya seria sotmesa al Parlament la Llei creant el Tribunal Superior de Justícia, pensant que la creació d'aquest organisme era indispensable per a poder fer el traspàs definitiu dels serveis, a tenor de l'art. 19; i amb això donàvem aleshores una mostra clara de què en el pensament del Govern estava la creació d'un organisme de substitució, indispensable, perquè en cap cas es pogués atribuir a una negligència del Govern el que el traspàs de serveis no es fes amb la rapidesa que convenia als interessos de la nostra terra.

Nosaltres creiem sincerament que si aquesta política s'hagués mantingut amb fermesa, malgrat de conèixer també les moltes resistències que es troben i es trobaran sempre en la realització d'una obra com aquesta, si aquesta política s'hagués mantingut amb fermesa, els resultats haurien estat favorable i positius; i àdhuc aspiràvem a poder aconseguir que, sobreposant-se els sentiments de justícia a la passió política, fós així reconegut per els sectors tots d'aquesta Cambra.

Què va fer el Govern que va substituir al que jo presidia? El Govern que ens va substituir, presidit pel senyor Pi i Sunyer, no va tenir mai una política respecte aquest particular. Va tractar aquests problemes amb lleugeresa, d'una manera barroera. I per això la seva gestió està plena d'equivocacions i el seu resultat ha estat el fracàs. I tan important considero jo el fracàs que s'ha produït, que em permeto afirmar, i crec que ho podré demostrar, que aquest fracàs constitueix un malbaratament del patrimoni que l'Estatut de Catalunya representa.

En primer terme va cometre una equivocació a judici meu importantíssima. És aquesta la que representa el fet de què va permetre que existís dintre de la Comissió de Traspàs de Serveis una incompatibilitat manifesta: que hi hagués un membre català d'aquesta Comissió que fos al mateix temps membre d'aquell Consell; i jo crec

que d'aquesta manera es va posar en una situació d'inferioritat a la representació catalana dintre de la Comissió de Traspàs de Serveis amb respecte a la representació de l'Estat.

La representació catalana tenia dues trinxeres a guanyar: convèncer a la representació de l'Estat i a través d'aquests representants de l'Estat convèncer el Govern que els sostenia i els havia nomenat. En canvi, la representació de l'Estat, si convenia els representants de Catalunya dintre de la Comissió, ja havia guanyat les dues trinxeres.

Però hi ha més: amb la existència d'un Conseller dintre de la Comissió en la que hi havien funcionaris, s'havia fet desaparèixer el peu d'igualtat en què havien d'estar tots els seus membres. I què ha passat? Doncs, passava que hi havia un representant que amb la importància de les seves paraules feia que es comprometessin a vegades intencions íntimes que podien tenir altres membres de la Comissió Mixta. I a més, desapareixia en part l'estímul de la plena responsabilitat, desapareixia l'estímul en què deuen inspirar sempre la seva actuació els homes que porten una gestió tan delicada i tan compromesa, com la gestió encomanada als representants de Catalunya en la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis.

A més, jo crec — i això ja entra en el terreny de la hipòtesi, perquè l'altre són realitats — que el fet de tenir aquell Consell un membre dintre de la Comissió, va fer que no vigilés el Consell com calia l'actuació, la gestió dels representants catalans dintre de la Comissió Mixta, i de manera especial que no vigilés el Conseller Primer tota l'actuació que es portava a cap dintre de la Comissió, perquè tenint el Consell la confiança en aquest membre de la Comissió que era Conseller, no es vigilava constantment com era degut l'actuació dels representants catalans, no es vigilava acuradament tota la gestió de la Comissió.

I un altre error, una altra equivocació va tenir també aquell Consell; i és que no es va donar compte que el factor temps el tenia en contra; i per això la prelatió de temes en què s'ha mogut tota la Comissió d'adaptació de serveis ha estat contrària als interessos fonamentals de Catalunya, perquè ha tractat els temes de menor a major, quan havia de tractar-los a l'inrevés, o sigui de major a menor. I això ha portat com a conseqüència que tot el que fa referència a la valorització dels serveis, encara ara està en tramitació. I el que és gravíssim, és que aquell Consell no hagués previst que la situació política hauria de variar en contra dels interessos de Catalunya, i, per tant, la posició havia d'ésser naturalment contrària, o sigui en el moment en què era favorable plantejar els problemes de major importància i deixar per a quan variessin les circumstàncies tan sols aquelles coses poc importants del traspàs de serveis, que el mateix haurien d'ésser reconegudes per un Govern desfavorable com el que pugui presidir el senyor Sánchez Roman, que per a mi és el més desfavorable que podem tenir.

Això ho podem afirmar així perquè en una reunió celebrada per la Minoria d'Esquerra en el Parlament de la República, el representant de Catalunya, designat també en la Comissió de Traspàs de Serveis, exposava els seus punts de vista dient que creia que

venia una topada, que estàvem pròxims a una topada, perquè trobava unes resistències extraordinàries. I afegia: «I si ve una topada, què farem? Doncs mentre la topada ve estarem arplegant tot el que puguem perquè quan vingui comptem ja amb la major quantitat possible de traspassos fets.»

I aquest pensament polític, jo el considero completament equivocacat i absurd, perquè si havia de venir la topada s'havia de plantejar immediatament; si és preveia la topada s'havia de plantejar el problema amb valentia, perquè les circumstàncies eren favorables i perquè tot el que era ajornar aquesta topada sobre aquells traspassos de serveis que per llur poca importància no representaven dificultat, era posar en contra de Catalunya tota la variació de la situació política.

Tot el dit, representa un error fonamental de l'actuació que se seguí dintre de la Comissió de Traspàs de Serveis. I, a més, i a judici meu, hi ha hagut negligència amb la creació d'un organisme de substitució. Fins fa pocs dies no ha vingut a la Cambra el Decret creant el Tribunal Superior de Justícia, que encara no està creat, i amb l'aplicació estricte de l'article 19 el traspàs de serveis de justícia no pot ésser definitiu fins que aquest Tribunal sigui creat.

No hi ha hagut l'activitat necessària. S'ha actuat amb una espècie de marasme, s'ha observat poca activitat en l'actuació de la Comissió quan s'han posat al roig viu les qüestions que fan referència a valoritzacions. I, per altra part, han estat dos mesos, sense explicació suficient, suspeses totalment les actuacions de la Comissió.

Aquestes equivocacions havien de produir naturalment els seus fatals resultats. En si mateixes ja constitueixen una manera lleugera de tractar aquests problemes, i els resultats forçosament havien d'ésser els que hem vist. I aquests resultats han estat, a judici meu, el permetre una interpretació minimalista; el fixar en molts casos la mínima del text de l'Estatut, comparat amb el text de la Constitució i comparat amb el que era la interpretació catalana d'aquestes disposicions legals.

Jo em referiré per a demostrar-ho, a tres problemes, pel sol fet de què no estigui resolt encara, el de la valorització; i els altres, en Notariat i el treball. Quan a la Cambra el senyor Tries de Bes va plantejar una interpellació respecte el traspàs de serveis de Notariat, el senyor Ventosa i Calvell en una intervenció va alludir-nos, al meu company Antoni Xirau i a mi, com a representants que havíem estat — deia ell — d'Esquerra Republicana a la Comissió d'Estatuts, per si estàvem d'acord amb la interpretació que el senyor Conseller de Justícia donava a l'art. 20 de la Constitució.

Jo, com un parèntesi, he de contestar el que el senyor Ventosa deia aquell dia respecte a si el senyor Xirau i jo érem representants de l'Esquerra a la Comissió d'Estatuts. No, senyor Ventosa; el senyor Xirau i jo érem representants de Catalunya en la Comissió d'Estatuts i, si més no, representants de tota la minoria catalana a la Comissió d'Estatuts. D'això n'és testimoni el senyor Abadal, ja que tota modificació que hagi sofert l'Estatut ha estat realitzada, previ coneixement i acord de la minoria catalana. Hi han hagut modificacions contra el parer de l'amic Xirau i el meu i fins hi hagué un moment en què nosaltres,

veient que es donava una interpretació deficient al text estatutari, vàrem plantejar per dues vegades la dimissió dels nostres càrrecs a la Comissió, i si continuàrem en ella va ésser davant d'una ratificació total perquè continuéssim nosaltres aquelles gestions.

Interessa fer aquest aclariment perquè de vegades s'ha fet al·lusió des d'aquest banc i des d'altres llocs de la política catalana, a les modificacions que havia sofert l'Estatut. Les modificacions que va sofrir l'Estatut no poden permetre mai, d'una manera digna, una acusació contra els representants que tenia la minoria catalana, perquè totes les modificacions es varen fer previ coneixement i acord amb aquesta minoria.

Doncs bé, el senyor Ventosa i Calvell preguntava si aquests dos representants estaven d'acord amb la interpretació que el senyor Coromines va donar de l'article de la Constitució. Jo le de contestar, en nom del meu company i propi, que no hi estàvem d'acord, que no estem d'acord i que cap català pot estar-hi d'acord. Precisament, la nostra posició respecte d'aquest problema mantinguda amb fermesa dintre dels rengles d'Esquerra Republicana de Catalunya, partit en el qual militàvem fins fa poc, va ésser una de les causes que varen provocar la nostra oposició a aquest partit i que va portar a darrera hora la decisió d'aquest partit de separar-nos de la seva disciplina. És a dir, que és a través de l'actuació del Govern respecte del problema del traspàs de serveis que havíem accentuat i acusat la nostra posició dintre les rengleres d'Esquerra Republicana de Catalunya.

I anem ara a estudiar el problema plantejat en l'art. 20 de la Constitució. La Comissió mixta va prendre, en fer el traspàs dels serveis del Notariat, una decisió gravíssima. Es diu: *Esta es la facultad que se transfiere a la Generalidad, entendiendo comprendidos en el concepto genérico de Leyes, los reglamentos del Estado, y, en especial, el que actualmente rige para el Notariado.*

Sobre l'art. 20 de la Constitució s'han donat a aquest dues interpretacions: la del senyor Tries de Bes i la del senyor Coromines, i jo exposaré quina és la nostra. Però abans he de posar de manifest el nostre pensament respecte del problema derivat de la divisió que podríem dir-ne tripartita que feia la Constitució i l'Estatut en quant dividia les facultats en legislació i execució de l'Estat; legislació de l'Estat i execució de l'Estat autònom, i en la legislació i execució exclusiva de l'Estat autònom.

Doncs bé, tractant-se d'una autonomia, a judici nostre, l'execució vol dir la facultat reglamentària plena amb tota la substància autònoma; necessitat de la facultat reglamentària plena, perquè, si no, ens trobaríem en una delegació de serveis.

Ara bé, què diu l'art. 20 de la Constitució? L'art. 20 de la Constitució en el seu paràgraf segon diu: *El Gobierno de la República podrá dictar reglamentos para la ejecución de sus leyes, aun en los casos en que esta facultad corresponda a las autoridades regionales.*

El senyor Coromines sobre aquest article va donar una explicació un xic vaga, com totes les

seves, confusa, però que no era pas adient als interessos de Catalunya. El senyor Coromines va dir: «Respecte a la interpretació que calia donar a la paraula *legislació* i *reglamentació*, la cosa ja estava prèviament resolta en la Constitució de la República. En la Constitució de la República que ara no tinc aquí, però estic segur que el senyor Tries de Bes ho recordarà, hi ha un article en el que es diu que l'Estat es reserva el dret de dictar reglaments en tots aquells casos en què ell tingui la legislació, encara que tingui l'execució l'entitat regional. De manera que ja estava això prejudicat. Si a nosaltres ens donaven una execució s'havia d'entendre que en aquesta execució hi havia la condició de la reglamentació facultativa per part de l'Estat. De manera que no era una feina ni una possibilitat de la Comissió mixta, la qual s'havia d'atendre al text de l'Estatut i la Constitució.» Jo estic d'acord amb les darreres paraules del senyor Coromines, en el sentit de què això no era una possibilitat de la Comissió mixta, exactament.

La interpretació que hi donava el senyor Tries de Bes era de què el text de l'art. 20 representava a favor del Govern de la República una facultat potestativa i de futur, però jo afegiré que estant d'acord en què era una reserva d'un dret i que era de futur, com va dir el senyor Tries de Bes, afegiré que la nostra interpretació és la de què era una mesura excepcional, constituïa una excepció, i sinó no tindria altra significació l'art. 20 de la Constitució que diu «podrà», àdhuc en els casos en què existeixin autonomies, perquè tota la Constitució parla d'una manera clara d'autonomies, no de delegació de serveis.

Doncs bé, si la Llei de l'Estatut tenia per data 15 de setembre de 1932 i en aquesta Llei es parlava d'executar, la legislació de l'Estat en determinades matèries i no es parlava per res de la vigència de reglaments, evidentment, la Comissió mixta o havia de mantenir plenament la realitat que es derivava del text de l'Estatut o havia de formular una proposta al Govern de la República sobre vigència d'un Reglament per l'adaptació de serveis.

En cap cas tenia autoritat per a fer afirmacions que es podien considerar interessades en fer veure que per la paraula Llei s'entenien també els reglaments.

Aquests problemes d'interpretació jo els considero gravíssims; primerament, perquè com ja he dit abans, en ells hi va la substància autonòmica de l'Estatut en aquest aspecte d'execució de la legislació de l'Estat i també perquè aquest problema d'interpretació segons com es resolgui pot influir en els altres traspàsos i, per tant, la seva gravetat pot ésser molt major.

Aquesta interpretació ha tingut ja conseqüències gravíssimes en els serveis traspassats de Treball i he de dir que si no m'hagués lligat una disciplina amb el Partit, que jo no creia en aquells moments que havia de trencar, hauria intervingut fent constar la gravetat de què un Conseller digués des d'aquells bancs el que va dir el senyor Coromines en aquella sessió. Les coses, com dic, s'han agreujat extraordinàriament en el problema del Treball.

En el traspàs dels serveis de Notariat es va perdre una trinxera essencial, la que feia referència a la interpretació de l'art. 20 de la Constitució, doncs d'allí en deriva per la Comissió mixta de Traspàs de Serveis un dret a posar en vigència reglaments anteriors a la Llei de l'Estatut. En el traspàs dels serveis del Treball s'han perdut trinxeres més importants i el problema és més greu al meu judici. En el traspàs dels serveis del Treball en un dels seus extrems s'imposa a la Generalitat la vigència de tots els reglaments anteriors.

Ja no hi ha aquella justificació parcial que hi donava el senyor Conseller de Justícia i Dret en la interpellació feta pel senyor Tries de Bes, de què les modificacions que s'havien introduït en la Llei del Notariat la feien, pràcticament, poc viable i que era necessari donar vigència a alguns dels reglaments. No. La Comissió mixta del traspàs de serveis es considera autoritzada, en fer el traspàs dels serveis del Treball, a imposar a la Generalitat l'execució de tots els reglaments, i així, en el seu art. 2.º, diu: *La Generalidad ejercerá las facultades que se le transfieren en el artículo anterior, con sujeción a los preceptos de las leyes y reglamentos respectivos.* És a dir, que ja es subjecta la Generalitat, ja es considera com una cosa indiscutible la vigència de tots els reglaments. Però hi ha una cosa més greu encara. Diu l'art. 20 de la Constitució: *El Gobierno de la República podrá.* ¿Quina és la interpretació que havíem de donar a aquesta facultat? Almenys, la interpretació catalana? A judici meu només n'hi cap una: que el Govern de la República, aquesta entitat, o sigui, per Decret del Govern de la República i, en cada cas, es podia donar vigència a un reglament. Era el Govern de la República el que tenia facultats per a poder donar vigència als reglaments; però amb el traspàs de serveis de Treball s'ha caigut en què sigui el simple arbitri ministerial el qui doni execució als reglaments, àdhuc a les ordres. Per tant, el simple arbitri ministerial. I ja hem sortit dels reglaments i estem a l'arbitri ministerial. I diu l'art. 4.^t, copiat de l'acta oficial, en el seu apartat últim: *En todo caso el ministro de Trabajo y Previsión, por moción y previo informe del Consejo de Estado, podrá dictar las normas de interpretación o de aplicación de las Leyes que considere pertinentes, y a ella habrán de adaptarse en lo sucesivo los organismos de la Generalidad.* És a dir, que ens trobem que és el simple arbitri ministerial, per moció, per ordre, qui pot donar les normes d'interpretació de la Llei. Ja hem descendit de categoria, ja som una senzilla oficina d'un departament de Madrid.

Però encara, també respecte d'aquest particular, hi ha un altre problema greu, i és el següent. Jo, respecte a aquest particular, vull meditar molt les paraules que diré, però tinc el pressentiment que aquestes interpretacions permeses per la Comissió mixta del traspàs de serveis, poden tenir conseqüències molt funestes per Catalunya, en altres serveis que falta traspassar. No m'estenc més sobre aquest particular, però tinc, com dic, el pressentiment que em podré aixecar un dia en aquesta Cambra a dir que a conseqüència del que s'ha cedit ara són determinades rebaixes que en la interpretació del text de l'Estatut es trobin en ordre als serveis que encara falten.

Hi ha el problema també, en el traspàs de serveis de Treball, que la Comissió mixta ha sostret al coneixement i a la resolució del Conseller de Treball de la Generalitat la majoria dels recursos.

Jo he buscat, i no he trobat fonament en el qual recolzar d'una manera jurídica la interpretació catalana que permeti que els recursos siguin substrechs a la resolució del Conseller de Treball i que els recursos de quebrantament de Llei els hagi de resoldre el Ministre de Treball i Previsió de la República. Es diu en l'acta 52 que el criteri que exposa el senyor Relinque — ponent d'aquesta matèria — és *la unidad de criterio en la Jurisprudencia*. Jo he volgut estudiar una mica per sobre aquest problema, i m'he trobat: primera, que no es tracta de res contenciós; es tracta de resolucions que fa el Ministre. Ja això disminueix molt el valor de jurisprudència que tinguin aquestes resolucions. Segonament, que la majoria d'autors, entre ells Orlando, Güenechea, Gascón, diuen que la Jurisprudència en l'Administratiu no constitueix cap font de dret; que, per tant, no cal donar-li cap valor de precedent. I els que afirmen el contrari es refereixen sempre a Jurisprudència contencioso-administrativa. Doncs bé; ens trobem que el text traspasant tots els serveis de treball dóna a resolució del Ministre de Treball i Previsió de la República els recursos per quebrantament de Llei, i ens trobem amb una sorpresa molt més gran encara, molt més gran i gravíssima, i és que, perduda la substància autonòmica completament — perquè s'ha admès l'arbitri ministerial en quant fa referència a manera d'executar les Lleis —; perduda la substància autonòmica també completament en quant es deixa que els recursos sobre quebrantament de Llei vagin al Ministeri de Treball i Previsió, ens trobem amb la realitat de què ni tan sols un criteri descentralitzador — ja no autonomista — presideix la solució d'aquest problema. Jo he hagut de llegir amb astorament, he hagut de llegir amb sorpresa i, potser diré més, amb una mica de vergonya pintada a les galtes el text de l'acta 52, del dia 5 d'agost, de la reunió celebrada a Madrid, que diu: *No obstante unas explicaciones del ponente, señor Relinque, sobre la modalidad que requiere la adaptación en este punto de los presentes servicios (es refiere a los de Treball), a fin de conservar la unidad de criterio en la Jurisprudencia, que emana de la resolución de los recursos contra fallos de los Jurados Mixtos, el señor Esplá dice que entiende que, sin perjuicio de aquella finalidad, debería adoptarse una fórmula más descentralizadora que permitiera la descongestión de los recursos que se acumularán en el Ministerio de Trabajo y Previsión, porque, de lo contrario, se vería obligado a votar en contra de la ponencia*. Trobem un representant de l'Estat, caracteritzat president de la Comissió Mixta, que diu que votarà en contra de la ponència del senyor Relinque si no es troba una solució més descentralitzadora — no més autonomista, però més descentralitzadora —, i ens trobem que, *debatida la cuestión*, triomfa la ponència del senyor Relinque amb el vot en contra del senyor Esplà, per la raó exposada.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: I amb el nostre a favor.

El Sr. LLUHÍ: El de vostès a favor, sí, senyor.

Ara jo dic, senyors Diputats: En la consciència de tots està la gravetat del que s'ha transigit i, per tant, la debilitat, el fracàs, la lleugeresa com el Govern de

la Generalitat ha tractat aquest problema. I jo pregunto: ¿Com s'ha cregut aquest Govern, per qui s'ha cregut aquest Govern autoritzat a transigir en aquesta interpretació — la més mínima que es podia donar — en el que fa referència a Treball, sense apellar a l'arbitratge que estava consignat tant en el text de l'Estatut com en el Decret creat per la Comissió Mixta? Jo no puc trobar una raó una raó ni jurídica ni patriòtica, perquè em doni a entendre a mi que el Govern de la Generalitat, havent-hi establert un arbitratge, pugui acceptar la interpretació mínima, la més contrària als seus interessos, sense apellar a aquest arbitratge. Autoritzat — to no a preguntar — per qui? Amb quin dret es considerava autoritzat per això? Ni havent obtingut la unanimitat del vot dels catalans, hauria pogut transigir en una cosa d'aquesta naturalesa sense recórrer a l'arbitratge completament. Per què? Perquè es tractava d'interessos presents i d'interessos futurs de Catalunya.

Senyors, acabo dient que no trobo explicació possible, com he dit abans, al fet de què, a aquestes altures, en una situació política que va empitjorant en contra de Catalunya, encara no estiguin fixades les normes de valorització. I he de sentar dos criteris abans d'acabar: Un que per part de l'actual Govern — de l'actual — no veig una rectificació de conducta; si bé és veritat que s'ha acabat la incompatibilitat existent en la persona de l'actual Conseller de Justícia i Dret, que era membre de la Comissió mixta de Traspàs de Serveis, i que no s'ha produït la que fa referència a l'actual Conseller d'Agricultura i Economia, senyor Ventosa i Roig. En canvi, considero un error greu, per l'estil dels que va cometre l'anterior Govern, sinó igual, l'haver permès la incompatibilitat que, a judici meu, també hi ha, entre l'ésser membre representant de Catalunya al Tribunal de Garanties i membre de la Comissió mixta de traspàs de serveis.

Per una qüestió de prestigi de poder públic, però, a més, per una qüestió d'utilitat de Catalunya. D'aquí en deriva ja l'altre criteri que aquesta Minoria ha d'exposar a la Cambra, i és el següent: considero que l'actuació de la Comissió mixta és una extralimitació en les seves funcions, que ha perjudicat els interessos de Catalunya, permetent una interpretació minimalista del text de l'Estatut. No veig — m'ho he estudiat, potser d'una manera massa lleugera —, no veig quin camí hi ha establert per a poder reparar aquest mal causat. Si n'hi ha un — jo crec que n'hi ha d'haver sempre un — es troba en què un canvi radical del Govern de Catalunya, en què no existeixi cap incompatibilitat, permeti recórrer davant el Tribunal de Garanties en defensa d'aquestes extralimitacions que, en perjudici de Catalunya ha comès la Comissió mixta de traspàs de serveis. El problema en cap cas podria empitjorar-se, en canvi, és possible que se'n beneficiés Catalunya, perquè jo, amb una interpretació serena, amb una interpretació justa, amb una interpretació raonada de la Llei de l'Estatut i de la Constitució de la República, una i altra autonomistes, no crec que pogués la Comissió mixta de traspàs de serveis, considerar-se autoritzada, com ha fet, per a sentar principis i admetre interpretacions que vulneren l'esperit autonomista,

tant de la Constitució com de l'Estatut de Catalunya. I, per ara, no tinc res més a dir. (*Aprovació en els bancs de la Minoria Nacionalista d'Esquerra.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyors Diputats: Aquesta interpellació va ésser, com recordaran tots els senyors Diputats, acceptada immediatament d'anunciar-la el senyor Lluhí. Va acceptar-la per creure llavors, com creu avui, el Govern de la Generalitat que podia tenir un doble interès. D'una banda, el posar de manifest a tot Catalunya el procés que s'havia seguit per a la formació i per a l'actuació d'aquesta Comissió de traspàs de serveis, i, per altra banda, per a analitzar precisament quina havia estat l'actitud en relació a les obligacions d'aquesta Comissió pels diferents Governos que s'han succeït a la Generalitat de Catalunya.

Recorden tots, ben segur, com l'Estatut de Catalunya va ésser votat pel Parlament de la República en el mes de setembre de l'any 1932. En aquesta Llei especial de la Constitució, en un dels seus articles, es dona al Govern de la República la facultat de dictar les normes per al nomenament d'aquesta Comissió, les normes en quant a la manera com ha d'actuar i en quant a les seves atribucions.

En virtut d'aquest article de l'Estatut de Catalunya, el Govern de la República — crec que dos mesos després — va publicar el Decret anant a la creació d'aquesta Comissió mixta de traspàs de serveis; Comissió mixta que s'havia de constituir, i s'ha constituït amb sis Vocals representants del Govern de la República i sis Vocals representants del Govern de la Generalitat. En aquest mateix Decret s'assenyalen les atribucions d'aquesta Comissió, i és en aquest Decret, recollint de totes maneres un article de l'Estatut, on s'assenyala la possibilitat en cas de no arribar a un acord per majoria de vots — crec que són els dos terços — en discutir-se les qüestions que són de la seva competència, de poder recórrer a l'arbitratge del President de les Corts Constituents. Convé acordar aquests antecedents, sobretot, per a jutjar després, de la significació que poden tenir les manifestacions del senyor Lluhí, en tot el que reiteradament ha manifestat com una mena de censura per a no haver recorregut la Comissió a aquest arbitratge. Publicat aquest Decret de creació i de fixació d'obligacions de la Comissió mixta en el mes de novembre, recordaran que no es va ajornar el moment de la reunió. Pocs dies després, en el 1.º de desembre es reunia per primera vegada, a Madrid, aquesta Comissió mixta. La Generalitat havia nomenat els seus representants, essent membre del Govern de la Generalitat de Catalunya el senyor Lluhí i Vallescà. Va reunir-se aquesta Comissió a Madrid i amb un encert que honora i que permet dir una vegada més les qualitats excelses del que era Cap del Govern llavors, en Manuel Azaña, va manifestar a tots els representants, als del Govern de la República i als del Govern de la Generalitat, que tinguessin

en compte en tractar les qüestions delicades i complexes que havien d'ésser objecte de la seva deliberació, que no vegessin entre els interessos de la Generalitat de Catalunya i els interessos de la República, cap diferència essencial, per tal d'evitar, precisament, una pugna, sinó que ajustessin les seves deliberacions a un esperit de transigència i complint allò que ordenaven, en ordre a la política autonomista de la República, les disposicions de la Constitució i a complimentar tot allò que d'una manera expressa determinava l'Estatut de Catalunya.

(*Ocupa la Presidència el senyor Jaume Serra i Hunter, Vice-president primer de la Cambra.*)

Seguidament, des del primer de desembre de l'any 1932, al moment actual, aquesta Comissió Mixta no ha deixat d'actuar amb activitat i amb energia fins avui, excepte justament en aquells dos mesos de què el senyor Lluhí parlava que hi havia hagut una manifesta minva d'activitats — que m'estranya que hagi recollit el senyor Lluhí, que acostuma a ésser prou ponderat, perquè sab que quan ha deixat d'actuar la Comissió Mixta ha estat en els períodes que hi havia crisi al Govern de Madrid i estaven plantejades unes dimissions en els càrrecs d'aquesta Comissió, que no permetien de cap manera que se celebrassin les reunions normals que corresponien—. Des del desembre de l'any 1932 fins avui, aquesta Comissió Mixta ha celebrat una seixantena de reunions. Crec que no són poques, ha resolt bon nombre d'afers, naturalment que no tots els que nosaltres voldríem, que indubtablement voldrien tots els Diputats de la Cambra. D'aquestes seixanta reunions, si no m'he equivocat, 16 ó 17, les primeres 16 ó 17 es varen celebrar en temps que formava part del Govern de la Generalitat el senyor Lluhí i una altra part en temps que el senyor Lluhí i Vallescà presidia el Govern de la Generalitat. Jo he cercat, jo he demanat dades sobre quina era la tasca que havia fet aquesta Comissió de Traspàs de Serveis en aquests primers temps de la seva actuació. Jo he demanat allí a on ho podia demanar, si hi havia realment una orientació política manifesta d'una manera expressa pel Govern als senyors Vocals de la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis, i jo he de dir, lamentant-ho molt, si es que aquesta orientació podia haver tingut una major eficàcia en ordre a la gestió que s'encomanava la Comissió Mixta, que jo no he pogut aconseguir, jo no he pogut trobar enlloc, una manifestació concreta que assenyalés ni una orientació de Govern, ni una indicació precisa sobre el que calia fer, el mot d'ordre que havien de portar els delegats del Govern en aquesta Comissió Mixta amb referència a la seva gestió. I bé, jo he fet quelcom més, i jo ho dic, i per això tenen interès les dades recollides aquests dies per mi en relació als temps del Govern del senyor Lluhí i Vallescà i de l'anterior del qual formava part el senyor Lluhí. Es que realment en aquests temps la Comissió va actuar d'una manera essencialment diferent de com ha actuat després? És que l'obra feta, l'efectivitat de la gestió d'aquesta Comissió Mixta en aquell primer temps del Govern Lluhí i Vallescà fou superior en extensió, fou més encertada en quant a les seves decisions, en quant als seus efectes? Jo

no he pogut trobar, dissortadament, res, que em permetés donar a la Cambra una resposta afirmativa.

En la primera temporada d'actuació, quan formava part del Govern el senyor Lluhi, i en el temps en què el senyor Lluhi va presidir el Govern de la Generalitat, la Comissió Mixta aconseguí, com a qüestió concreta, com a qüestió definida en ordre a les facultats de Catalunya, en virtut de la seva autonomia, el traspass del següent: La legislació civil, privativa de la Generalitat, facultat en què no era precis un esforç extraordinari, ni tenir una orientació política de cap mena, perquè d'una manera expressa ve fixat per l'Estatut de Catalunya; va resoldre el traspass de serveis referents...

El Sr. LLUHÍ: Respecte d'això, no va conseguir res la Comissió.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Ja veurà el senyor Lluhi, precisament com hi ha en les meves paraules una objectivitat absoluta, perquè jo ho apunto a favor de la tasca que hagi pogut estar realitzada, perquè encara que no és precisament un traspass, es una qüestió que va motivar unes converses, un canvi d'impressions entre els membres de la Comissió, perquè no hi hagués dubte de cap mena en quant a la interpretació de la Constitució i de l'Estatut de Catalunya. Vol dir doncs que veurà la V. S. que jo no tracto d'escamotejar absolutament res, sinó de dir tota l'obra feta durant aquest primer temps de l'actuació de la Comissió Mixta.

Va resoldre el referent a l'aspecte governatiu del règim local, una segona qüestió relativament senzilla, molt clara en ordre a definició en l'Estatut; va resoldre un altre problema, àvidament de cert interès i que donà lloc, no a una, sinó a diferents reunions de la Comissió Mixta, o sigui la d'assegurances socials; va resoldre un altre aspecte prou interessant que ha permès precisament el que el Parlament de Catalunya avancés en la seva tasca legislativa considerablement, que és el règim local en el que afecta a hisendes locals; i per últim, una qüestió no total, sinó l'aspecte més simple, l'aspecte més senzill del que fa referència a l'aviació civil, perquè es va limitar a discutir i a resoldre o a definir el que afecta a la construcció d'un aeroport a Barcelona.

El Sr. LLUHÍ: D'això, jo no en tinc ni notícies. (*Rialles en alguns escons.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo ho sento molt, perquè jo considerava que la persona que tenia la responsabilitat completa de l'obra que corresponia a la Comissió mixta, havia d'estar-ne assabentat.

El Sr. LLUHÍ: És la V. S. la que no n'està assabentada, i ja li ho demostraré.

El Sr. CONSELLER PRIMER: És possible. Però aleshores no m'estranya que de la mateixa manera que ignora que en l'època del seu Govern s'hagués realitzat aquesta obra, se li hagin escapat altres aspectes que jo em permetré recordar-li i que no deixen de tenir el seu interès.

Fins aquí l'actuació de la Comissió mixta, i jo preguntaria, davant la lamentació del senyor Lluhi i Vallescà de què aquesta Comissió mixta no hagués començat la seva obra emprenent i por-

tant a la deliberació, les qüestions que considerés de més volum, aquelles que es creguessin més difícils, aquelles que tenien evidentment una major importància per les obres materials que afectaven a Catalunya o per les obres de caràcter moral o de caràcter ideal, jo preguntaria al senyor Lluhi i Vallescà: ¿és que realment el problema de la legislació civil, que estava definit, el problema del règim local — al qual jo li dono tota la seva importància i que evidentment és el de més volum —, i el problema de l'aviació civil, eren les qüestions de més volum, de més importància, de major interès entre les que corresponia tractar a la Comissió mixta per a bé de Catalunya? Jo crec que no podrà contestar-me la V. S. afirmativament. Això li dic, sense mostrar la meua conformitat ni la meua disconformitat en quant a l'ordre que podia haver estat més convenient per a plantejar les qüestions dintre de la Comissió mixta. Jo faig aquesta manifestació per a dir-li a la V. S. que no és del tot just que la V. S. faci la manifestació de creure que ha estat una equivocació l'ordre de tractar les qüestions la Comissió mixta i que l'obra de la Comissió mixta durant el temps del Govern de la V. S. no s'ajustés al que considera un mètode de treball o un ordre millor.

Després de deixar la V. S. el Govern, ¿és que hi ha hagut menys activitat en els treballs de la Comissió mixta? No. ¿Es que hi hagut un canvi d'orientació? No. No conec jo que hi hagi hagut un canvi d'orientació. Jo he sentit dir sempre que els delegats de la Generalitat que formaven part de la Comissió mixta de Traspàs de Serveis, eren homes que tenien la plena confiança del Govern de la Generalitat de Catalunya, que estaven en constant relació amb el Govern de la Generalitat de Catalunya, i que actuaven de perfecte acord durant el temps del Govern de la V. S. i durant el temps dels Governos anteriors, i jo puc afirmar d'una manera categòrica, que, almenys, durant el temps del Govern actual, perquè com sap la V. S. no sols han continuat actuant, sinó que ho han accentuat, que hem vist un resultat en la seva actuació en qüestions que realment tenen un volum i una importància capdal per a la vida de Catalunya.

La V. S. es planyia, i li ha semblat que aquesta Comissió mixta no havia treballat amb prou regularitat, que no havia tingut l'activitat deguda, que havia estat mancada d'energia. En tot cas jo puc dir-li — ho he dit ja abans — que l'activitat no ha estat en cap manera, i li ho demostraré més concretament, no ha estat inferior a l'activitat que tingué mentre la V. S. presidia el Govern o formava part del Govern. En quant a energia, no hi ha res que permeti suposar que hagi estat inferior; en canvi, jo crec poder-li demostrar que hi han hagut moments de més energia que en el temps en què la V. S. formava part del Govern. Ara bé, jo sentiria, naturalment, que algú pensés que aquest paral·lel, aquesta comparació que jo faig entre dos temps d'actuació de la Comissió mixta, fos perquè jo accepto com a una cosa perfecta l'obra de la Comissió mixta. Jo, com a català, com a representant del Govern, com a cap del Govern, desitjaria, naturalment, que els resultats del treball de la Comissió mixta fossin, en extensió i en intensitat, molt superiors al que

són, però aquest desig meu, com indubtablement és el seu, perquè conec també el seu patriotisme i el desig del senyor Lluhi i Vallescà, no significa precisament, i per desgràcia, que la realitat hagi d'ajustar-se d'una manera absoluta a allò que són desigs nostres. Tal vegada, i això voldria també que es remaqués com un fet que dissortadament passa amb freqüència, entre les il·lusions nostres, entre els afanys nostres, i les realitats, hi ha gairebé sempre una distància formidable. L'interessant seria, tal vegada, per a corregir o esmenar determinades actituds en la vida pública, que de tant en tant es fes un examen de consciència ben concret per veure si en ordre a aquells que podien haver tingut en algun moment una intervenció per orientar o per estimular precisament a la mateixa Comissió mixta, hi havia hagut a tothora un rigorós compliment del deure, perquè jo sóc dels que creuen, certament, que en moltes ocasions — per això jo no vaig dubtar un moment ni vaig vacillar en acceptar la interpellació sobre aquesta matèria, que demanava la V. S. — perquè jo crec, jo sóc dels que tenen la convicció plena que si a tothora el Parlament de Catalunya en pes hagués estimulat al Govern i a la Comissió mixta per aquesta major energia i el Govern hagués tingut amb un patriotisme perfecte la unanimitat de tot el Parlament, potser s'hauria sentit més enfortida moralment la Comissió, i a la vegada aquesta actitud del Parlament hauria tingut un ressò fora d'aquí; com si la Minoria, i això ho sap molt bé el senyor Lluhi i Vallescà, la Minoria d'Esquerra Republicana, com altres Minories de Catalunya al Parlament, hagués tingut a tothora l'assistència deguda al Parlament de la República, és possible que hauria tingut sempre, no marxo ni m'aparto de la força moral, una força moral superior per mostrar-se amb una decisió i exigència més terminant en l'hora de les deliberacions. Dic que faig aquesta manifestació, perquè vegi que en quant a afanys, en quant a desigs d'haver obtingut més i millors resultats, evidentment que nosaltres el compartim aquest desig, i planyem, senzillament, que entre les nostres aspiracions i les realitats no hi hagi un apropament més clar.

Jo he dit quins havien estat els resultats de la tasca feta per la Comissió mixta de traspàs de serveis en la primera etapa de la seva actuació.

El Sr. TARRADELLES: Durant un mes. I l'altra, onze mesos. (*Aprovació en la Minoria nacionalista esquerrana.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo crec que des del mes de desembre, que fou el primer de desembre, i el mes de gener, no és un mes, sinó que són dos mesos. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

El Sr. LLUHÍ: S'equivoca la V. S.

El Sr. TARRADELLES: Com sempre.

El Sr. LLUHÍ: S'equivoca com sempre, i perdoni.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Això és un avantatge extraordinari al món, perquè així hi ha la possibilitat d'anar guanyant i de tenir la satisfacció de què hom es perfeccioni.

Doncs bé, després d'aquest temps, la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis treballà amb una constància manifesta i, no oblidant el que era mandat del Govern de Catalunya i aspiració de Catalunya, ha aconseguit que s'anessin traspasant els serveis re-

ferents al règim local, en la part d'hisendes provincials. Que es reglamentés o es fixessin les condicions per a l'adaptació del personal o dels funcionaris de l'Estat a Catalunya; ho ha resolt en una forma tan clara, tan decidida, que si hi hagués algú que estigués temptat de recollir d'una manera absoluta la por, la temença de què ha tingut una minva la facultat de Catalunya en ordre a treball, jo agrairia que algun Vocal — crec que en aquest cas podria exposar molt millor les qüestions internes de la Comissió Mixta —, que algun Vocal de la Comissió se'n fes ressò i donés les explicacions corresponents.

El Sr. LLUHÍ: Em permet? Un Vocal de la Comissió, com a tal, en aquest Parlament no pot parlar; és una cosa d'elemental correcció.

El Sr. CONSELLER PRIMER: És possible que no pugui parlar com a tal Vocal, però sí com a Conseller de la Generalitat, perquè no em negarà el senyor Lluhi que jo no tinc dificultat de cap mena en delegar en un altre Conseller que parli i entengui en qüestions que han estat tractades en el Govern. (*El senyor Lluhi accedeix.*)

Hauria estat interessant que la V. S., amb una perfecta equanimitat — que jo li he vist en altres ocasions, però no li he vist ben bé avui —, que si troba qüestions d'ordre peroratiu en allò que es refereix al traspàs de serveis, hagués tingut la gentilesa de manifestar-les, perquè la V. S. sap que en altres ordres la Comissió Mixta ha obtingut determinats traspàsos amb una interpretació marcadament àmplia, que jo no vull dir-ho exclusivament com a mèrit de la Comissió Mixta d'aquí, sinó com la perfecta comprensió de representants del Govern de la República dintre de la mateixa Comissió Mixta. Entre altres podria assenyalar aquest altre, que encara jo no he esmentat, que és el referent a Pesos i Mesures. Tampoc crec que hi hagi dubte, perquè aquest sí que ve d'una manera absolutament definida. (*Somriures en els senyors Diputats de la Minoria nacionalista d'esquerra.*) No m'estranya, naturalment, el vostre somriure, perquè no solament conec l'actitud mental de les VV. SS., sinó que les VV. SS. coneixen la meua en relació al concepte que mereix una part de la tasca feta per la Comissió. Hi ha, igualment, la contribució territorial.

El Sr. LLUHÍ: En el paper, només.

El Sr. CONSELLER PRIMER: En el paper, com en moltes altres coses, naturalment.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Com en totes.

El Sr. LLUHÍ: Totes.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Per ara, totes no. I m'estranya que en una qüestió d'aquesta delicadesa, que saben tots els senyors Diputats el que té de trencadissa i que jo no voldria arriscar-me a fer gaires comentaris, es prengui per part d'un sector, no pas de tots, d'una manera potser excessivament lleugera; això no farà de cap manera que jo m'enbranqui o em decideixi a caminar per uns camins que creuria evidentment indiscrets, i suposo que en aquesta consideració m'acompanya, si no la totalitat, la immensa majoria de la Cambra.

El Sr. CEREZO: Es que són alemanys.

El Sr. CONSELLER PRIMER: S'ha fet el traspàs de serveis de sanitat interior. S'ha fet, o valorat, el que fa referència al traspàs de serveis de pesos i mesures; s'ha fet el traspàs o l'adaptació del Notariat, en forma que jo no vull discutir ara — re-

colliré més tard alguna de les manifestacions que ha fet el senyor Lluhi —. Tan extremadament delicat és l'assumpte, tan extremadament delicada és la qüestió, que la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis no acordà, sinó que arriba, per majoria de vots, a acordar unes normes per la valoració del serveis. Perquè no era un acord, no es portà amb caràcter imperatiu o executiu a la *Gaceta*.

El Sr. LLUHÍ: No es podia fer, senyor Santaló.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Dic que no es va fer.

El Sr. LLUHÍ: Doncs, aleshores, ¿què argumenta la V. S.?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Ho faig per demostrar a la V. S. que se n'ha preocupat considerablement, i ha fet, complint amb el seu deure, el que podia i havia de fer: proposar unes normes de valoració per tal que, sense atemptar per res als interessos generals de la República, quedessin degudament atesos els serveis que pertanyien a Catalunya en virtut de l'Estatut. No podíem fer res més. Oh! si el món es fes tot el que s'ha de fer i el que sovint pot fer-se. Jo dic això per a dir davant de la Cambra que la Comissió no ha estat distreta en aquests problemes, sinó que ha fet el que podia fer i el que havia de fer. Hi havia una proposta d'eleva-la al Govern de la República perquè resolgués, la considerés i veiés si s'arribava a una resolució definitiva d'aquests problemes, que ja arribarà el moment d'estudiar-los amb la detenció que correspon.

S'ha acabat, o s'ha arribat a formular igualment l'inventari en el referent a Pesos i Mesures...

El Sr. LLUHÍ: Altra vegada?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Què hi ha que dir? ¿Com, altra vegada?

El Sr. LLUHÍ: És la tercera vegada, que ens parla d'això.

El Sr. CONSELLER PRIMER: No; perquè una cosa és el traspàs de serveis i una altra la valorització d'aquests serveis, i una altra la valorització dels béns mobles que en ordre a aquests serveis hi ha a Catalunya. Són qüestions diferents, i per això, és el motiu de discussions diferents. La de beneficència, l'administració de justícia que acabem de veure-ho publicat a la *Gaceta* aquests dies, la totalitat dels serveis d'aviació civil, el traspàs de serveis en el que fa referència a treball, el referent a la percepció de drets sanitaris i l'acord de l'inventari de sanitat. I si aquest conjunt d'acord fets i proposats per la Comissió mixta al Govern en aquesta forma, es comparen, es compara la segona etapa, amb els resultats dels treballs de la primera etapa, certament que acusen una diferència, però serà sempre en favor de les activitats de la Comissió mixta des de què el senyor Lluhi i Vallescà va deixar de presidir el Govern.

Jo he analitzat una mica la forma d'actuar i les activitats de la Comissió mixta en el compliment de les seves obligacions, precisament pel que el senyor Lluhi i Vallescà assenyalava, com jo assenyalaria aquest problema del traspàs de serveis, com la pedra de toc, deia ell, per a judicar les energies i la eficàcia del Govern; i, realment, pot ésser això una pedra de toc; però, cal tenir

en compte sempre que, donada la personalitat dels membres de la Comissió mixta, ells responen i respondran tot moment davant del Govern de com han actuat en l'obra que han fet; i, naturalment, explicaran les dificultats que en raó de la complexitat extraordinària dels problemes que han tractat, han trobat en el compliment de la seva actuació.

A juí del senyor Lluhi i Vallescà, en l'obra realitzada per aquesta Comissió, que el m'ha recollit solament aquella que li ha semblat que la Comissió no havia obtingut el què podia obtenir, no ha dit com es podia obtenir més, però suposo que es referirà, naturalment, procedint amb major energia i recurrent en darrer terme a anar a un rompiment — aquesta seria la paraula justa — anar a un rompiment dintre de la Comissió per a recórrer a l'arbitratge del President de les Constituents. Però, senyor Lluhi i Vallescà! ¿No considera la V. S. que si els representants de Catalunya haguessin cregut en algun moment que amb una decisió així es comptava amb probabilitats d'obtenir majors resultats, d'obtenir un resultat més beneficiós per Catalunya, creu la V. S. que el seu patriotisme, o almenys el compliment del seu deure, no els hauria decidit a procedir d'aquesta manera?

El Sr. LLUHÍ: Això és una pregunta completament capciosa. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: No.

El Sr. LLUHÍ: Sí, completament capciosa. És d'aficionat aquesta pregunta.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo vull, en tot moment, que les meves manifestacions s'ajustin d'una manera clara i lleial al que cal.

El Sr. LLUHÍ: La V. S. digui si el traspàs està bé o no.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo he de fer aquesta declaració, perquè tinc la seguretat absolutat que tots els representants de Catalunya han complert en tot moment fins on els ha permès les circumstàncies, no ja limitant-se en el compliment del seu deure, sinó que s'han esforçat per obtenir per a Catalunya el màxim de beneficis.

El Sr. LLUHÍ: La V. S. defensa el que no ha estat acabat. Nosaltres no ataquem a cap membre de la Comissió, sinó al Govern.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Doncs, defensem el Govern per quan no creiem que les circumstàncies, precisament, aconsellessin donar noves normes ni assenyalar un canvi de direcció. I el Govern es fa absolutament solidari de l'actuació d'aquesta Comissió mixta.

El Sr. LLUHÍ: Doncs, parli en nom del Govern sempre.

El Sr. ARMENDARES: Això sí que és d'aficionat.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Naturalment, que parlaré en nom del Govern; però en atenció al que estem discutint, no ha d'estranyar que jo faci les al·lusions que faig en ordre a la manera d'actuar i procedir dels representants de Catalunya en la Comissió mixta. S'ha comentat d'una manera desfavorable els acords que havia pres aquesta Comissió mixta en relació al traspàs de serveis de notaries i s'ha alçat el senyor Lluhi

i ha dit que es recolzaven aquestes decisions precisament en el que d'una manera expressa determina l'art. 20 de la Constitució. I el senyor Lluhí dona a aquest art. 20 una interpretació que no és la més adient, perquè s'haurà vist perfectament com, en ordre en els serveis de notaria, donada la forma en què es varen desenrotllar els debats, no hi havia altra solució per arribar a un acord que defugir precisament en arribar a l'arbitratge. I una actitud semblant hi ha en el que fa referència al traspàs de Treball...

El Sr. XIRAU: Em permet una aclaració?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Amb molt de gust.

El Sr. XIRAU: ¿Per què havíem de defugir anar a un arbitratge, si nosaltres, tots, consideràvem com una garantia a aquest respecte la persona del senyor Besteiro que amb la seva equanimitat, esperit de justícia i simpatia per nosaltres, hauríem de considerar-lo com una garantia en ordre a arbitratge? En aquestes condicions, ¿per què no havíem d'anar a l'arbitratge si les circumstàncies aconsellaven que hi anéssim?

(Entra el senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Perfectament. Aquesta consideració és respectable; i en quan a l'autoritat que reconeix la V. S. tan justament al senyor Besteiro, jo he de declarar que el reconeixement d'aquesta autoritat i simpatia de la personalitat del senyor Besteiro, la meua apreciació no és inferior a la de la V. S., senyor Xirau. Però hem de dir que, sense rebutjar d'una manera sistemàtica les possibilitats de què arribem algun dia a l'arbitratge, no s'ha cregut arribat el cas d'anar-hi. El Govern respecta les decisions dels representants de la Generalitat sobre el moment de creure si procedeix o no recórrer a l'arbitratge; i creient que l'opinió del senyor Xirau, com la del senyor Lluhí i Vallescà, són absolutament respectables, espera que les VV. SS. reconguin que l'opinió dels altres no són inferiors en respectabilitat.

El Sr. XIRAU: Respectem el punt de vista de la V. S.; però diem que millor fóra que els representants catalans, en lloc de carregar sobre les seves espatlles el pes feixuc i terrible de transigir en ordre a uns drets de Catalunya, millor fóra que es desprenguessin d'aquesta responsabilitat i procuressin que hagués estat un altre, en aquest cas el President de les Corts Constituents, el que amb el seu arbitratge decidís.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Tornem a moure'ns en el terreny de les opinions, àdhuc en allò que fa referència a la transigència, perquè el que la V. S. considera intransigència, indubtablement que per altra banda no es considera així.

El Sr. LLUHÍ: Aquesta altra banda, qui és?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Els representants de la Generalitat, la gestió dels quals ha aprovat fins ara el Govern de Catalunya.

El Sr. LLUHÍ: Doncs, digui-ho clar!

El Sr. CONSELLER PRIMER: Però és precisament per l'afany de parlar clar que jo dono a les meves manifestacions un caire analític superior al que jo acostumo. I torno a dir que la mateixa consideració respecte a les notaries podria dir aquí en el que fa referència al traspàs de serveis de Tre-

ball. Ha dit el senyor Lluhí que hi ha hagut una transigència extremada en el traspàs d'aquests serveis, i fins ha arribat a dir que tal com queden avui els acords de la Comissió mixta, poden entendre's reduïts a una mena de delegació de serveis. Pot estar tranquil el senyor Lluhí i Vallescà...

El Sr. LLUHÍ: De tranquil molt. (Rialles.)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Però si s'hagués fet un tort als interessos de Catalunya, no tindria la V. S. aquesta tranquil·litat. (Molt bé!, en la Majoria.) Jo vull dir que la indicació que la V. S. feia com un argument suprem de la seva intervenció en quant als recursos que posava en tot el referent al Departament de Treball, a mercè de la voluntat del Ministre del ram, no és així, sinó que d'una manera expressa, en els recursos a què es refereix aquest Decret, ve determinat per la Llei de Jurats mixtos que, en cas de discrepància, el Ministre resolrà en definitiva. I el Ministre no s'ha d'intermentar...

El Sr. LLUHÍ: Em permet una pregunta?

El Sr. CANTURRI: En nom de qui parla la V. S.? (S'entaula un diàleg entre els senyors Diputats de la Minoria nacionalista esquerrana i el senyor Canturri, que la Presidència talla.)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo agrairia, i d'una manera especial als senyors Diputats de la Majoria, que no es preocupessin d'aquestes interrupcions, que a mi no em molesten.

El Sr. PRESIDENT: Però donen un to d'irregularitat al debat. El senyor Lluhí ha estat escoltat amb molta atenció per tota la Cambra i ha estat respectada la seva intervenció i, per tant, li prego que abandoni el diàleg i les interrupcions, que podrà reservar-les per a la rectificació que podrà fer immediatament després d'haver parlat el senyor Conseller Primer. Altra cosa és convertir la discussió en un diàleg i alterar la normalitat de la vida parlamentària. (Molt bé! en la Majoria.) Segueixi el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Vaig a seguir, i diré poques paraules, perquè hi hagi lloc a sentir els termes d'aclariment en quant a les manifestacions que s'han fet aquí, i per a poder recollir tot l'esperit que pugui haver-hi en aquestes interrupcions.

Vaig a dir, senzillament, resumint el pensament d'allò exposat, que el Govern actual, en essència, no ha modificat per a res les normes i les directrius que s'havia assenyalat als representants del Govern de la Generalitat des del mes de desembre del darrer any; que els representants d'aquesta Comissió han fet per pròpia voluntat i per indicació del Govern tot el possible per a accelerar la tasca que se'ls havia encomanat; que no han arribat en tot el traspàs de serveis a obtenir la valorització per les raons que coneixerà la Cambra el seu dia; que manca encara un nombre de serveis a traspasar, molts menys dels que ja hi han traspassats, com són els de comunicacions, agricultura, indústria i comerç i obres públiques; i que pot tenir el senyor Lluhí i pot tenir la Cambra la seguretat que el Govern estarà vigilant — com fins ara — i estimularà per tots els mitjans que tingui al seu abast els representants de la Comissió Mixta en el Traspàs de Serveis perquè actuin amb l'energia que deia el senyor Lluhí i de

cara sempre als interessos de Catalunya, que com deia el senyor Azafia no suposen un privilegi sinó la justícia que permet i que exigeix el contingut de la Constitució i de l'Estatut de Catalunya.

Nomenament d'una Comissió parlamentària

El Sr. PRESIDENT: Abans de parlar el senyor Lluhi jo demano a la Cambra que havent-se de verificar diumenge el trasllat de les despulles de Blasco Ibàñez a València, i esperant que el Parlament català voldrà concórrer-hi, per tal d'honorar la seva memòria, que les Minories se serveixin designar els representants que hagin d'assistir a l'acte. Ho acorda així la Cambra? (*Assentiment*.) Queda acordat.

Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis a la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lluhi.

El Sr. LLUHÍ: Senyors Diputats: Les meves primeres paraules han d'ésser d'extraordinària sorpresa. Francament, de la meua intervenció iniciant la interpellació sobre el traspàs de serveis, tot ho podia esperar menys la resposta del senyor Conseller Primer.

Jo creia que pel mitjà d'una exposició de conceptes polítics i després d'acabar dues actuacions de Govern, havia arribat a concretar determinats casos i determinats punts, en els quals jo considerava que s'havia transigit d'una manera extraordinària.

A això el senyor Conseller Primer no ha respost més que paraules vagues. Ha començat el senyor Conseller Primer referint-se a l'estudi profund que ha fet de si durant un mes just — no va arribar a les tres setmanes —, que jo vaig presidir el Consell de la Generalitat, la Comissió Mixta del Traspàs de Serveis havia treballat amb més o menys proporció que durant els altres onze mesos. I això és purament infantil, perquè el senyor Conseller Primer deu estar assabentat indubtablement de què aquest modest Diputat va iniciar la seva gestió com a Cap del Consell, que es deia llavors Executiu de la Generalitat, el dia 20 de desembre i que la dimissió, de fet, estava plantejada el dia 13 de gener. Per tant, són vint dies de gestió, i en conseqüència he de dir al senyor Conseller Primer que el que ha manifestat ho trobo infantil, però, a més, injust, perquè hi varen haver vint dies al menys durant la gestió del Consell que ens va succeir que la Comissió no es va reunir. I compara aquests vint dies amb els vint dies en què es va iniciar el Consell, en què la Comissió Mixta es reunia cada setmana, i indubtablement hi trobarà alguna diferència.

Ara que la V. S. encara fa més. Portat per una dialèctica un xic fàcil, però que jo sento molt no poder considerar a l'altura del Parlament de Catalunya, quan una Comissió de la importància d'aquesta inicia les seves tasques, quan una Comissió de la importància d'aquesta ha de fer uns treballs preliminars de nomenament de ponències per tal de

fer tasca efectiva, cerca la relació del que es féu en els dies de la seva constitució per a equiparar-ho després als onze mesos de treball. I sobre això vol bastir la V. S. un, en podríem dir, atac a l'actuació meua al cap del Consell de la Generalitat de Catalunya. Doncs bé, senyor Santaló: per a discutir aquesta gestió, la V. S. m'havia de negar les afirmacions sobre fets que jo he fet. Jo afirmo: Primer, que hi havia igualtat entre els representants de Catalunya a la Comissió mixta; ho afirmo. Segon, que no hi havia cap incompatibilitat. Tercer, que sobre el senyor Turell, el que he dit ho mantinc; que als senyors Pi i Sunyer, Sbert, Turell i Moragues i Barret jo els vaig dir, en les coses de les quals em parlaren, que no estaven autoritzats per a transigir absolutament en res sense la conformitat i la responsabilitat del Govern de Catalunya. Sobre això la V. S. no n'ha dit res. La V. S. ha fet igual que el Govern anterior; ha fet igual? Això és el que jo pregunto ara.

Sobre el traspàs de l'aeriport, l'he hagut de rectificar perquè no fou fet en l'època en què jo era Conseller Primer, senyor Santaló. Precisament en aquesta mateixa Cambra, el senyor Pi i Sunyer, que em va succeir, va dir, encarant-se amb el senyor Ventosa, qui li discutia l'eficàcia d'aquest traspàs (*Assentiment del senyor Ventosa i Calvell*), li va dir: «Si jo li he donat presses, ha estat perquè em va visitar àdhuc un representant de la vostra Minoria, el senyor Pellicena, dient que l'Ajuntament volia resoldre això de pressa.» (*Assentiment del senyor Ventosa i Calvell*.) De manera que sobre això la V. S. està mal informat. També, ara, diré que aquest traspàs no el considero gens feig.

La V. S. diu que no hi ha hagut canvi d'orientació. N'hi ha hagut molt. Però perquè hi hagi estat, la V. S. ha d'opinar, que és el seu deure, sobre els problemes fonamentals que es plantegen. ¿Què opina sobre la in comptabilitat? ¿Era útil o no era útil? ¿Què opina sobre això? ¿Què opina sobre la prelatió de temes? ¿Què opina sobre això? Perquè jo recordo, i també cito testimonis, de què a primers de gener ja apretava jo les qüestions de treball i em vaig assabentar aleshores, amb sorpresa, que el senyor Coromines també havia demanat formar part de la ponència de treball; vaig assabentar-me, quan me'n anava de la Generalitat, que el senyor Coromines desitjava formar part de totes les ponències. (*Rialles i rumors en alguns escons*.) Ara bé. Jo, per si la V. S. em vol atacar, he de dir-li que ho faci; si a mi m'agrada. Però ataquim d'una manera justa. ¿Dels traspàsos que es varen fer aleshores, dels quals jo me'n faig plenament responsable, en té alguna cosa a dir la V. S.? Tingui present, a més, la V. S., que va establir-se molt ràpidament una interferència; és a dir, es va tallar la comunicació que hi havia d'haver, perquè es tractava, en mèrit del concepte que nosaltres teníem de la delegació, de crear un Departament de Presidència, havent-hi un Conseller Delegat; i es va donar el cas que la realització material d'això no fou gaire fàcil perquè es trobaven obstacles davant del fet de la concepció que respecte de la Delegació tenia la Presidència de la Generalitat. Jo he d'afirmar que si en la data es fa referència a mi, jo no he donat la meua conformitat, malgrat que la necessitava per endavant, sobre el traspàs de segurs scials, respecte

del qual va haver-hi una reunió en el meu Departament davant dels senyors Turell i Moragues, en la qual jo vaig fer modificar els termes de la ponència que hi havia, en benefici de la Generalitat de Catalunya. La V. S. em diu: «¿Acusa a la Comissió de falta d'activitat, de falta d'energia?» No, no senyor, de res d'això. Jo no l'acuso ni parlo en absolut dels representants de Catalunya dintre de la Comissió; em mereixen tots els respectes; crec que varen fer-ho el millor que podien — no el millor que devien, sinó el millor que podien —. Per què? Perquè la seva actuació no era res més que un fidel reflexe de l'orientació, de l'energia i de l'activitat que hi imprimís el Govern; i he afirmat — i la V. S. sobre això tampoc no ha opinat — que varen veure enervada aquesta activitat, aquesta responsabilitat, l'estímul, pel fet de trobar-se algun d'ells funcionari davant d'un Conseller amb un peu d'evident desigualtat. Sobre això la V. S. tampoc no opina i jo m'he permès opinar; hi ha afirmacions que he fet i les mantinc, naturalment.

Altres coses ha dit la V. S., i una d'elles també la vull recollir. Diu «això és una pedra de toc del Govern». És una evident pedra de toc, ho he dit jo i la V. S. ho ha acceptat, sí. Doncs bé: hi va haver uns extraordinaris esforços — jo no era Conseller Primer, era simplement Conseller de la Generalitat — hi va haver uns extraordinaris esforços i lluita quan es va aprovar el Decret creant la Comissió mixta. Sobre d'aquest Decret la V. S. pot jutjar aquell Consell; sobre tots els nomenaments la V. S. pot jutjar aquell Consell. tanyien a Catalunya en virtut de l'Estatut. No pot Sobre l'orientació donada de paraula — donada, i en tot cas desmenteixi-ho dient quins són aquells senyors que jo nomeno i neguen el que jo acabo d'exposar aquesta tarda (ho pot fer qualsevol tarda de reunió del Parlament) —, de què no estaven autoritzats per a transigir res; perquè jo ho volia conèixer tot abans que ells poguessin decidir sobre aquesta orientació per mi donada; i no vaig donar l'autorització al senyor Coromines — no és veritat? — però és perquè amb el senyor Coromines no m'era fàcil parlar-li perquè s'entenia bastant directament amb el President de la Generalitat. (*Rialles. El senyor Coromines fa un gest i l'orador segueix.*) Doncs bé, sobre tot això, personalment, no vaig tenir l'honor de rebre la visita de la V. S. a pesar d'ésser nomenat per al Consell del qual jo d'una manera teòrica, pel que es veu, n'era el Cap. (*Rialles i rumors. Entra el senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.*)

Jo també jutjo això una pedra de toc, i perquè ho considero una pedra de toc he de dir que en dir que aquell Govern havia actuat d'una manera tènua, dèbil i amb lleugeresa, creia sincerament — i ho he provat — que la interpretació que s'ha donat al text de l'Estatut i a l'art. 20 de la Constitució, per mi és una interpretació completament minimalista. Sobre això la V. S. no n'ha dit res. Encara, sobre la pregunta que jo li he fet, concreta, precisa, en demanar-li què opina sobre la facultat que tenia la Comissió per a fer una afirmació com la que ha fet en el traspàs del Notariat, la V. S. no n'ha dit res; sobre si s'ha extralimitat en les seves funcions, d'acord amb el Decret que la va crear, la V. S. no n'ha dit res; sobre

si hi ha o no hi ha actualment, en mèrits del text que he llegit del traspàs de Treball, l'arbitri ministerial; sobre execució i resolució de les Lleis, sobre tot el substancial, no conec encara el pensament de la V. S.

Ara bé: la V. S. ha volgut fer un argument, que en la forma en què la V. S. mateixa ho ha fet — que no estava inspirada directament per la V. S. — hi ha precisament un dels greus errors comesos en l'actuació del Govern anterior i en l'actuació — que a aquest cas em referia sempre — de l'home que és responsable dintre d'aquell Govern perquè era incompatible. Quin és aquest? La V. S. ha dit textualment: «Es podia, dintre de la Comissió, creia útil la V. S. o creia beneficis, que s'anés a una ruptura per portar el problema a l'arbitratge? No, senyor Conseller Primer: es podia perfectament portar el problema a l'arbitratge sense que hi hagués necessitat de cap ruptura dintre de la Comissió. Es tractava simplement de mantenir cada una de les dues representacions, els seus punts de vista amb fermesa; és a dir, que tots aquells arguments que la V. S. ha fet sobre la responsabilitat d'una ruptura per anar a un arbitratge, jo no la veig enlloc, ni s'havia de trencar. (*Un senyor Diputat de Lliga Catalana diu unes paraules a l'orador.*) Ho ha dit el senyor Santaló.

No hi havia possibilitat de ruptura dintre de les representacions de l'Estat i de la Generalitat a la Comissió mixta perquè es portés un problema que s'hagués presentat a l'arbitratge; i tampoc hi havia possibilitat de ruptura amb el Govern. Era el cas de mantenir amb fermesa el punt de vista dels nostres representants davant del punt de vista mantingut pel Govern, i en aquest cas era lògic i natural l'arbitratge. La V. S. no ha contestat, malgrat la petició d'explicació que també ha fet el senyor Xirau, no ha contestat per qui es considerava autoritzat el Govern de Catalunya per a transigir en els termes en què va fer-ho sobre el traspàs de Notariat i de Treball. Per qui? Perquè no defugi la V. S. el problema dient que com que tenia tal confiança en el patriotisme dels representants catalans en la Comissió, aquests van transigir per arribar a un acord sense mantenir una discrepància per portar-la a l'arbitratge; que jo he de creure en absolut — perquè d'altra manera creuria que el Govern de Catalunya ha faltat al compliment del seu deure — que aquests representants de Catalunya en votar-se alguna cosa d'importància forta sempre van tenir l'assentiment previ del Govern.

V. S. referent a aquest mateix problema ha dit: El Govern respecta les decisions dels seus representants en la Comissió mixta. No, senyor Conseller Primer, aquesta és la posició que jo no puc respectar ni esperar d'un Govern de Catalunya. La bona, amb totes les seves conseqüències és l'altra. Hem cregut que es devia fer això i afrontar les responsabilitats, però buscar un escut, de cap manera.

Doncs bé, jo li dic ara i li repeteixo, el que li anava a dir en una interrupció, que en faig responsable al Govern i és ell el que ha de donar-me els motius d'aquesta transigència, i m'ha de dir perquè no s'ha anat a l'arbitratge. I no ha de

referir-se per tots els acords als funcionaris, molt respectables en la seva funció, però en definitiva funcionaris de la Comissió.

I finalment, senyor Conseller Primer, he de recollir una altra cosa. La V. S. s'ha posat en una matèria que pel que es veu desconeix: en matèria de recursos. I m'ha fet el següent argument: «No té tanta importància el que la V. S. deia, perquè deia: en la Llei de Jurats mixtos, els recursos contra les decisions d'aquests Jurats, les ha de resoldre el Ministre. Ara bé, si aquí no hi ha Ministre, s'ha d'anar a Madrid.»

Senyor Conseller: Si la Llei de Jurats mixtos és anterior a la Llei d'autonomia! Per Déu! Què vol dir llavors execució de Lleis?

Potser, senyor Conseller Primer, hi haurà algú altre que l'està apuntant que sabrà explicar amb més detalls aquest punt de vista que la V. S. sus-tenta.

El Sr. CONSELLER PRIMER: No m'ha d'apuntar res, perquè en aquest cas respondria després.

El Sr. LLUHI: Jo espero que amb la seva illustració en aquesta matèria ens donarà els motius perquè aquests recursos havien d'ésser resolts a Madrid, quan crec que amb una interpretació, no excessiva, sinó justa i equitativa del text de l'Estatut i de la Constitució, l'execució de les Lleis de Treball, en aquesta matèria, vol dir que la resolució d'aquests recursos es farà davant del Conseller de Treball de la Generalitat. Respecte a la paraula «Ministre», que diu la Llei, en primer lloc és anterior i en segon lloc no preveu l'existència d'una Llei d'autonomia.

Jo confio que en altres intervencions, portarà la discussió cap als termes concrets que per part meua vol ésser plantejada. En l'aspecte polític, no ens enganyem, senyor Conseller Primer, davant la Cambra, davant tota l'opinió de Catalunya, dependrà de la quantitat de coses que s'hagin transigit el judici que es tingui del Govern i de l'actuació del Govern. No és amb paraules més o menys eloqüents, amb paraules més o menys exaltades de patriotisme, com s'han de jutjar aquests problemes, sinó davant la realitat concreta de la importància de les coses que s'hagin transigit. És en aquest terreny on he plantejat el problema, i on la V. S. no m'ha contestat, i

és en aquest terreny on tots els Diputats esperem ens contesti.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre la Majoria i habilitació d'edat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Estic a la disposició de la Presidència, però entenem que un Projecte de Llei d'aquesta importància no ha de discutir-se a retalls. Per tant, jo li prego que s'aixequi la sessió.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Abadal i diversos Diputats fan l'indicació a la Presidència de la necessitat de suspendre aquesta sessió. Si la Cambra ho acorda, no hi ha cap inconvenient. (*Assentiment general.*)

Els senyors Diputats que integren la Comissió abans esmentada

Es pot donar lectura dels noms que la Presidència ha indicat per veure si són acceptats, per a constituir aquesta Comissió que ha d'anar als actes esmentats. Són els senyors Rouret, Andreu, Fontbernat, Comorera i Comes. (*Assentiment general de la Cambra.*)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimarts

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre l'Hospital de Vilafranca.
3. Continuació de la interpellació sobre el tras-pàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, relatiu a la majoria i habilitació d'edat.

(*S'aixeca la sessió a tres quarts de vuit de la vetlla.*)

